



1. marts 2024

UPA 2024/100

Inatsisartut suleriaasianni § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

**Kalaallit Nunaanni pillaasarnermut inatsi eqqunnissaanut piareersaatit suliniutillu pisariaqartut aallartinnissaanut tunngavissamik pilersitsisussamik aallartisartoqarnissaa anguniarlugu, Naalakkersuisut rigsmyndighed attaviginnissaanut piumaffigineqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.**

(Inatsisartunut Ilaasortaq Anna Wangenheim, Demokraatit)

### Tunngavilersuut

Pineqaatissiisutitut aaliangiussaq ersarippoq. Kanngutsaatsuliorsimanerminut pineqaatissinneqarsimasut inissiisafianni qaammatit sisamat inissinneqassaaq<sup>1</sup>. Angut 50-nik ukiulik pineqaatissinneqarsimasut inissiisafianni qaammatit arfineq sisamat inissinneqassaaq "Pineqartumi arfinilinnik ukiulik nivarsiaaraq atoqatiginninnerunngitsumik kinguaassiuutaatigut allatut atoqatigigamiuk"<sup>2</sup>. Arnamut nakuusersimammatt hash-millu tigummiqaarsimammatt pineqaatissinneqarsimasut inissiisafianni utaqqisussanngortinneqarluni.<sup>3</sup> Utaqqisitannngortinneqarluni. Allatut oqaatigalugu pinerlussimasoq annerusumik minnerusumilluunniit aniguvoq. Assigisaanillu assersuutigineqartut qulaani marluk, uangami isumanni pineqaatissiisimanerit sakkukippallaarujussuarput.

Allattorsimaffimmi nalunaarutigineqarsimasut takivoq, eqqartuussiveqarfiullu nalunaarutaanniit suli assersuusioqattaarsinnaagaluarpunga. Politiit ukiumoortumik nalunaarutaanniit atuagassat aamma suli nuanniitorujussuupput. Naak ukioq 2022-mi nalunaarutigineqarsimasut ikinnerugaluarlutik Kalaallit Nunaanni pinerluuteqartarnek qaffasissorujussuuvooq<sup>4</sup>. Maanna oqaatigereerusuppara, pinerluttulerinermut inatsi aammalu inuiaqatigiinnut akuulerseqqissinnaanermut isumaq ajutoorsimavoq. Pinerluuteqarnermiit aammalu nutaamik pinerluuteqarnissamut kingunissat sakkukippallaarput. Pisinnaatitaaffeqarnerluta misigissutsinnut attuivoq minnerunngitsumillu eqqugaasunut qanigisaasunullu eqqunngitsuliorfigitinneq sakkortoq aammalu pinerluuteqartoqarsimatillugu inuiaqatigiit akornanni nalorninermik toqqissisimannnginnermillu pilersitsilluni. Inuit pineqaatissiinerit sakkukitsunut ataqqinnissuseqanngillat, inatsimmullu immikkuullarittutut taaneqarniartartumut siunertarineqartoq iluatsissimaneranut takussutissaateqanngilagut.

<sup>1</sup> <https://domstol.dk/gl/groenlandslandsret/pisut/2023/5/eqqartuussisogarfiup-egqartuussutaa-atuuttussanngortinneqarpoq/>

<sup>2</sup> <https://domstol.dk/gl/groenlandslandsret/pisut/2023/5/qaammatit-arfinillit-pineqaatissinneqarsimasunut-inissiisarfimmiittussanngortinneqarluni/>

<sup>3</sup> <https://domstol.dk/gl/groenlandslandsret/pisut/2023/5/eqqartuussut-allanngortinneqarpoq-inissiisarfimmiittussanngortitaaneq-utaqqisitannngortinneqarluni/>

<sup>4</sup> <https://politi.gl/-/media/mediefiler/gl/dokumenter/ukiumoortumik-kisitsisit-2022.pdf>



Naalakkersuisut akissuteqarnerminni uppersarparaat, naak nunarsuup sinnerani pineqaatiseeriaatsit assigiingitsorpassuit atorpeqaraluartut pinerluttoqartartoq, pinaveersaartitsinerlu eqqortumik iluatsittumillu sulii misilittagaqartoqalerani. Nunarsuatta sinnerani nunat arlaanaattaluunniit pinerluttulerinermut inatsiserput isumassarsiorfiginikuunngilaat, kisianni pinerluuteqarsimasup aallaavigineqartarneranut tunngavik ilisimatusarnerup tungaaniit soqutigineqartarsimalluni<sup>5</sup>. Kisiannili nunatsinni najugaqartuusugut pinerluttulerinermut inatsiserput siunertaminut tulluuttumik ingerlanngitsoq naqissusertariaqarparput, inooqataaleqqissinnaanermummi iluatsittarneranik ilisimasaqanngilagut.

Tamanna tunngavigalugu immitsinnut aperisariaqarpugut ilumut ilisimatusarnerup soqutiginninnerat piinnarlugu aqqu atugarput ingerlaarfigiinnarniarnerlugu, imaluunniit innuttaasut pisinnaatitaaffitsigut illersorneqarnissaat minnerunngitsumillu toqqissisimanissaat eqqortumillu pineqarnissaat qulakkeerniarparput? Nalunngilara ilisimatuut qaqitannut isumaqataanavianningsut. Politikkeritulli uanga aammalumi Demokraatit eqqugaasimasut illersorneqarnerunissaat avaqqunneqarsinnaanngitsutut isigaarput, killormummi imatut saatikkunaartigu pinerluuteqarsimasumut illersuisoqarluni eqqugaasimasullu inuiaqatigiit akunnitsinni soriarsinnaajunnaarlugit inissittarlugit.

Naalakkersuisut akissutiminnittaag ersarissarparaat pitsaasumik ilisimatitsisumillu oqallittoqassasoq, innuttaasut peqataatinneqarlutik, ilaatigut immikkut ilisimasallit aamma peqatigalugit. Naak taanna innuttaasunik peqataatitsineq? Naak taanna ammasumik ingerlatsineq?

Ukiuni pingasuni kingullerni suliniut ataasiinnaq Naalakkersuisut atuutilersissimammassuk ernumanartoqartippara. Naammagisimaannginneq tamanna Naalakkersuisut tusagassiorfinnut apersorneqarnerminni ilalerpaat<sup>6</sup>.

Kalaallit pisinnaatitaaffitsigut illersugaanerat qaffassartariaqarpoq. Taamaattumik naammagisimaarinninnginnerput takutissallugu Demokraatiniit piffissanngorsoraarput. Meeqqat kanngutsaatsuliorfigineqarsimatillugit pineqaatissiisarneq sakkortunerulissasoq kissaatiginikuuarput. Kisiannili suliniarsimaneq kigaappallaarsimavoq, sulilu naammagisimaanngilarput. Qarasaasiakkut kanngunarsaasarneq pinerluttulerinermut inatsimmi ilaanissaanut siunnersuut ukioq ataasiinnaanngitsoq qaangiummat aatsaat atuutilersinneqarpoq. Ilumut taamatut ingerlaannartoqarsinnaanersoq immitsinnut aperisariaqarpugut.

Demokraatiniit sammisaq tamaat allanngorlugu aqqissuuteqqinnissaanik kissaateqarpugut, maanilu Inatsisartuni ataatsimoorussamik Kalaallit pisinnaatitaaffitsigut illersugaanerat annikippallaamik sammineqarsimasup pitsaanerulersinnissaanut sulerusulluta.

Taamaattumik aalajangiiffigisassatut siunnersuut una Naalakkersuisut innuttaasut ernumassutaanut, eqqarsaataannut aammalu pisinnaatitaaffitsigut illersorneqarnerunissamut qulakkeerinnittusamik siunnersuuteqarnerisut tusarniaavigissallugit peqataatitsinerulernissaminnut tunngaviulluarsinnaavaat.

---

<sup>5</sup>[https://ina.gl/media/3xnp0dyg/143\\_2021\\_justits\\_udenlandsk\\_kontakt\\_anwa\\_akissut.pdf](https://ina.gl/media/3xnp0dyg/143_2021_justits_udenlandsk_kontakt_anwa_akissut.pdf)

<sup>6</sup><https://sermitsiaq.ag/kl/inatsisinut-atortitsinermut-suliniut-pillugu-naajaatuagag-nikallornartog>



Maani Inatsisartuni partiiniit Naalakkersuisuniillu siunnersuummut ilalerluarneqarnissara neriutigaara.

**Pisortanut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunissai**

Piareersaatit sulineq Namminersorlutik Oqartussani allaffissornikkut inuttassanik atuisoqarnissaa, ilaatigut AC-fuldmægtigimik ukioq ataatsip sulineranik nalilimmik immikkoortitsisoqarnissaa naatsorsuutigineqassaaq. Taassuma avataasigut Namminersorlutik Oqartussanit allaffissornikkut annikitsumik atorfissaqartitsisoqassaaq. Oqartussaaffik angerlaanneqanngilaq, taamaattumik piareersaatit sulineranut aningaasartuutigineqartussat naalagaaffimmiit akilerneqassapput, Namminersorlutik Oqartussani allaffissornikkut piffissaq atorneqarsimasoq, akisussaaffigineqassalluni.

**Namminersorlutik inuussutissarsiuteqartunut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunissai**

Soqanngilaq.

**Innuttaasunut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunissai**

Soqanngilaq.